



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Őslények között*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bzp.

1934 dec. 15.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1934"

Közp. nyomt. Y^v

Őslények között.

Több millió éves kecske. — Szent László pénze,

1929-ben, amikor a Nemzeti Múzeumban az építkezések megindultak, az Őslény-tár-t lezárták a nagyközönség elől. Azóta ez az osztály zárva volt, csak most nyitják meg újra, a legújabb oktató-módszer szerint átalakítva.

A múzeum rengeteg anyagából mindössze egyetlen termet töltöttek meg, de az anyagot gonddal válogatták össze és sorakoztatták föl. *Kubacska* és *Zsivny* igazgatók kerek egy évig dolgoztak a kiállítás rendezésén. A legjellegzetesebb példányokat tették csak közszemlére, amelyek a fejlődéstörténetre világot vetnek. Csaknem minden tárgy mellett magyarázó szöveg, felderítő kép is van. Nincs semmi, ami előtt értetlenül állana az érdeklődő.

Eppen a hivatalos átadáshoz toppanunk be. Kalapunkat elfogulatlanul egy gümösfogu masztodon 148 centiméter magas sonkacsontjára akasztjuk, de lejt tisztelettel kapjuk le, amikor közlik velünk, hogy ez a csont már sokszázezer esztendő. Általában ennél fiatalabb holmi itt alig akad, de akárhány olyan, amely többmillió évvel is dicsekedhet.

Itt elsősorban azt mutatják be, hogy a különböző fejlődési korokban minek látták és hitték az őslénytanil leleteket, majd a kövesedés folyamatát láthatjuk szemléletesen. Érdekes egy kitűnően megmaradt kígyócsontváznak a kőülete. Egy tengeri csillag meg egy tengeri lilium teljes pompájában élénk képzelhető.

Megtudjuk, hogy a leggyakoribb kövesítő anyag a mész, de látunk itt egy teljesen nemes opállá kövesedett csigát és türkisszé vált bogarat is. Szépen kövesít a barna vasérc, a pirit, a szén is és ritkaságszámbamenően a vivianit. Bámulatot kelt bennünk egy többmillió éves szöcske. Víziszta, aranysárga borostyánkőbe kövesedve. Ez a szegény szöcske, amikor néhány milliócska esztendővel ezelőtt beheragadt az ősgyantáda, a borostyánkő anyagába, vergődés közben elvesztette egyik hátsó lábát. Mindez pompás a látható. Egy másik bogárka haláltusája közben valószínű őrvényt kavart a borostyánkő delsejében. Egy jókora darab krétába millió és millió apró állatka kőült belé.

Megsajnáljuk a barlangi hiénát, amelyiknek — a *ázinyomda 1926 — 8891* koponyáján látható jelek szerint — nagy főfájása és homloküreggyulladásra lehetett. Bármennyire is hihetetlenül hangzik, az itt lévő történelmi időben már kihalt háromosztatu rákok 250 millió év előtti kőületek.

Az óriási jávorszarvas csontváza teljes épségben megmaradt. Agancsainak átmérője négy és fél méter.

Érdekesek a szivaralaku szépiaféle állatkőületek. Ezeket régebben villámcsapás maradványainak gondolták. Szépek a francia és németországi őspáfrány-kövesedések.

A balatoni kecskeköröm harmadkori kagylókőülete, a *Szent László pénze* pedig valaha egysejtű állatka volt.

Feltűnik a *Kossuth Lajos* által Felső-Olaszországban gyűjtött *őslát-sorozat*. Egy ősi páncélos hal kőülete palatrétegen, tündöklő pikkelyeivel együtt maradt meg. *Békeben 500 aranymárkért vettük ezt Németországtól*. Eleven korában mindössze másfél kilogrammot nyomhatott.

Egy ugyancsak németországi ősmadárkőületet 50.000 márkáért vett meg annakidején a *British Museum*. Ebből mindössze kettő van a földgolyón.

Megtudjuk, hogy az *ősló répanagyságu állatka volt sokmillió évvel ezelőtt*, de a jégkorszakban már hasonlított a maihoz.

Látjuk egy három méter magas madár történelmelelőtti csontvázat s ennek a madárnak tojását teljesen ép állapotban. Hogy fogalmat adjunk ennek a tojásnak a méreteiről, közöljük, hogy 183 tyuktojás, 7 $\frac{1}{2}$ strucctojás és 10.062 kolibrítőjás úrtartalmának felel meg.